

ФЕНОМЕН ИЛЕГАЛНИХ МИГРАЦИЈА И ТЕРОРИЗАМ – БЕЗБЕДНОСНИ ИЗАЗОВ 21. ВЕКА¹

Доц. др Бојан Јанковић

Криминалистичко-полицијска академија, Београд
bojan.jankovic@kpa.edu.rs

Спец. Марко Јорданов Тодоровић

markojtodorovic@gmail.com

Апстракт: Савремено друштво се на почетку новог миленијума суочава са растућим безбедносним изазовима и претњама транснационалног карактера. Последњих неколико година феномен групних и масовних илегалних миграција, најчешће са елементом организованости, представља посебан изазов. То је посебно изражено у случајевима илегалних миграција чији су узрок и непосредан повод оружани сукоби. Европски континент, у историјском смислу, представља традиционално имиграционо подручје за лица која долазе са других континената. Са безбедносног аспекта највећи изазов је на страни земаља Европске уније, као крајње дестинације имиграната. Поред држава крајње дестинације, државе транзита, међу којима је и Република Србија, могу бити на различите начине безбедносно угрожене поменутиим феноменом. Прилив великог броја илегалних миграната из ратом захваћених земаља, као и северноафричких земаља и земаља Блиског истока са разним унутрашњим сукобима, повећава могућност инфилтрирања особа које су повезане са криминалним и другим недозвољеним активностима,

¹ Рад је резултат истраживања на пројекту: „Управљање полицијском организацијом у спречавању и сузбијању претњи безбедности у Републици Србији“, који финансира и реализује Криминалистичко-полицијска академија у Београду, циклус научних истраживања 2015-2019. година.

нарочито са тероризмом и екстремизмом, што феномен илегалних миграција са аспекта безбедности у 21. веку чини веома комплексним. Сврха овог рада јесте да се скрене пажња на тај проблем, да се критички анализира стање у тој области и презентују мере за његово превазилажење.

Кључне речи: безбедносна претња, илегалне миграције, тероризам, 21. век.

УВОДНА РАЗМАТРАЊА

Након завршетка хладног рата и демонтирања блоковских подела мислило се да ће се претње међународном миру и безбедности знатно смањити. Међутим, терористички напад на САД 11. септембра 2001. године, као и напади на системе јавног превоза у Мадриду и Лондону, напад на недељник „Шарли Ебдо“ у Паризу и многи други терористички акти изведени у другим деловима света, показали су да смо суочени с новим изазовима и претњама, као и да ниједна држава у 21. веку није имуна на ту врсту насиља.² Сви наведени догађаји довели су до тога да се грађани не осећају безбедно, односно да схвате да и они могу бити угрожени од стране терористичких група. У складу са наведеним, код грађана се значајно променила перцепција безбедности у последњих неколико година. Процент грађана држава Европске уније који тероризам и верски екстремизам виде као један од најважнијих безбедносних изазова повећао се за 16% – са 33% у 2011. години на 49% у 2015. години.³

Због поменутих терористички аката исламски екстремиста, у многим државама Запада миграције се доводе у везу са тероризмом, нарочито због могућности да терористи користите токове илегалних миграција како би остварили своје циљеве.⁴ Данас су терористичке организације често повезане са групама које се баве транснационалним организованим криминалом, кријумчарима оружја, трговцима опојним дрогама, фалсификаторима докумената, трговцима људима, организаторима илегалних миграција и др. Повезаност тероризма са илегалним миграцијама препозната је и у националним стратегијама за супротстављање тероризму. Тако је у хрватској Националној стратегији за превенцију и сузбијање тероризма наведено да је тероризам често повезан са другим асиметричним појавама, међу којима су и илегалне миграције и трговина људима.⁵

2 Ђурђевић, З. и Радовић, Н. (2015). Стратешки правци Европске уније за супротстављање криминалитету и њихов значај за Републику Србију. *Српска политичка мисао*, 50(4), стр. 280.
3 *Ibid*, стр. 278.

4 Lazaridis, G., & Skleparis, D. (2016). Securitization of migration and the far right: the case of Greek security professionals. *International Migration*, 54(2), pp. 181.

5 Radaković, Đ. (2016). Analiza pozitivnopravne Nacionalne strategije за превенцију и сузбијање тероризма. *Пolicija i sigurnost*, 25(3), стр. 247.

Мигрантска криза која се слила у Европу из Африке, Средњег истока и јужне Азије, за европске лидере и доносиоце политичких одлука представља највећи изазов који је задесио овај континент још од дужничке кризе. Међународна организација за миграције Европу је окарактерисала као „најопаснију дестинацију на свету за ирегуларне мигранте“, а Медитеран као „најопаснији гранични прелаз“.⁶ Поред Медитерана нарочито је актуелна балканска рута (Турска – Грчка – Македонија – Србија). Само током 2015. године преко територија држава које се налазе на тој рути прешло је више од 650 000 људи, опредељујући се за сигурнији, копнени пут, избегавајући морски пут који води преко Средоземног мора до Италије.⁷ Масовне миграције балканском рутом покрећу питање да ли су државе које се налазе на тој рути, као и државе Европске уније које су крајна дестинација миграната, способне да управљају миграцијама, а поготово да ли су способне да препознају безбедносне претње које те миграције носе са собом, а пре свих тероризам.

БЕЗБЕДНОСНИ АСПЕКТ ИЛЕГАЛНИХ МИГРАЦИЈА

Постоје различите поделе миграција, али је са становишта безбедности веома значајно да ли се миграције одвијају уз поштовање прописаних правних процедура. У том случају говоримо о легалним/регуларним и илегалним/нерегуларним миграцијама.⁸ Легалне миграције се одвијају уз поштовање редовних законских процедура, што подразумева излазак из своје или неке друге земље на редовним граничним прелазима са исправним личним документима, и улазак у другу државу на исти начин. Илегалне миграције се одвијају избегавањем прописа којима се регулише прелазак државне границе. Оне имају далекосежне последице како по становништво земаља одредишта и саме ирегуларне мигранте, тако и по земље из којих долазе. Илегалне миграције представљају веома озбиљан и комплексан изазов. С једне стране, државе имају суверено право да врше контролу својих граница и дефинишу услове за улазак и излазак са своје територије, у складу са интересима националне безбедности, економског благостања и политичке стабилности. С друге стране, принципи заштите људских права и основне норме и начела хуманитарног права налажу прихватљив третман ирегуларних миграната који траже заштиту у сигурнијим подручјима.⁹

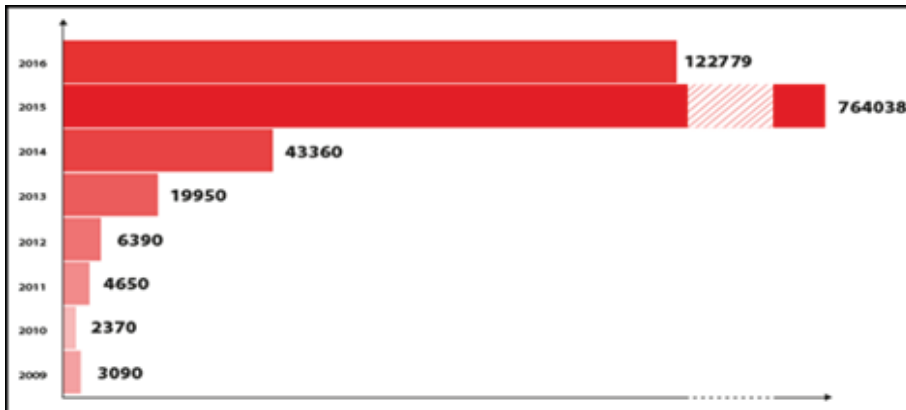
6 Дилигенски, Т. П. и Ђуровић, Л. (2015). Мигрантска криза у Европи: На размеђу националних и филантропских мотива. *Српска политичка мисао*, 50(4), стр. 358.

7 Kogovšek Šalamon, N. (2016). Asylum Systems in the Western Balkan Countries: Current Issues. *International Migration*, 54(6), pp. 153.

8 Марковић, Д. М. (2016). *Безбедносни изазови, ризици и претње илегалних миграција*. (докторска дисертација), Универзитет у Београду, Факултет безбедности, Београд, стр. 197.

9 Јанковић, Б. (2014). *Улога граничне полиције у супротстављању трговини људима*, докторска дисертација. Универзитет у Крагујевцу, Правни факултет, Крагујевац, стр. 68.

Проблем илегалних миграција постоји одавно. Међутим, у 2015. години оне су постале масовне, првенствено услед радикализације рата у Сирији, али и због других оружаних сукоба. Тада се западни Балкан, као транзитни регион на путу ка земљама Европске уније, суочио са порастом броја миграната који илегално прелазе границе, што представља једну од главних безбедносних претњи за регион због повезаности са тероризмом и трговином људима, дрогом и оружјем. Колико је велики број миграната који су у претходном времену прошли балканском рутом може се видети на графикону 1, из којег се уочава да је том рутом само током 2016. године прошло 764 038 ирегуларних миграната.

Графикон 1: Број илегалних прелазака на западнобалканској рути¹⁰

Због великог броја ирегуларних миграната који прелазе преко територија одређених држава, кријумчарење тих људи постало је главна активност организованих криминалних група. Финансијска добит која се оствари кријумчарењем миграната „инвестира“ се у друге облике криминалне делатности, као што су трговина људима, кријумчарење оружја, дроге, цигарета итд.¹¹ Кријумчарење миграната у условима глобалне економске кризе представља значајан извор профита за припаднике организованих криминалних група и локалне криминалце, који према мигрантима поступају крајње нехумано. У посао кријумчарења миграната умешано је око 40 хиљада људи који долазе из више од сто земаља, углавном из Бугарске, Египта, Мађарске, Ирака, Пакистана, Пољске, Румуније, Србије (са покрајином Косовом и Метохијом), Туниса и Турске.¹² Од више од милион миграната који су у 2015. години илегално ушли у Европу, око 90% њих је дошло уз помоћ криминал-

¹⁰ <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/western-balkan-route/>, 21. 2. 2017.

¹¹ Lazaridis, G., Skleparis, D. (2016). Securitization of migration and the far right: the case of Greek security professionals. *International Migration*, 54(2), pp. 181.

¹² <https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/facilitation-of-illegal-immigration>, 24. 11. 2016.

них група.¹³ С обзиром да је уврстила сузбијање кријумчарења у своје главне задатке, Европска полицијска служба (Европол) основала је 22. фебруара 2016. године Европски центар за сузбијање кријумчарења миграната (EMSC – *Europol Migrant Smuggling Center*). Задатак тог одељења је да државама чланицама ЕУ помаже у разбијању кријумчарских мрежа, а његово деловање усмерено је на два града пресудна за мигрантску кризу – Катанију у Италији и Пиреј у Грчкој.¹⁴

Део миграната бива увучен у и „транснационалне мреже“ трговине људима, у којима постају „роба којом се тргује и која се бескрупулозно експлоатише“.¹⁵ У многим случајевима, жртве трговине људима прво су биле кријумчарени мигранти.¹⁶ Поједини аутори наводе да је, после илегалне трговине наркотицима и оружјем, то најисплативији крими-бизнис организованог криминала који је, још почетком овога века, само у Европи годишње доносио профит од неколико милијарди долара, уз минималан ризик да кријумчари и трговци људима буду откривени.¹⁷

Такође, суочавање са феноменом илегалних имиграција може изазвати различите реакције – од згражавања, саосећања и позива на хуманост, до страха и ксенофобије. У имиграционим земљама долази до повећања мигрантских заједница у којима борави један број нежељених миграната, што доводи до раста ксенофобије и мржње према странцима уопште. Међу тражиоцима азила има и група и појединаца који, знајући да немају изгледа за добијање избегличког статуса, долазе у велике европске градове како би се током обраде захтева за азил бавили криминалним активностима.

Услед великог броја ирегуларних миграната који су, покушавајући да се домогну богатијих држава Европске уније, прешли преко њене територије, Србија се последњих година суочава са великим безбедносним изазовом. Како се велики део границе Србије ослања на државе Европске уније, најкраћи пут до богатијих држава Европске уније води преко њене територије. Након што пређу територију Турске и Грчке, мигранти настављају балканском рутом преко Македоније, Србије и Мађарске. На избор те руте, осим што је пут преко Србије приступачнији, превасходно утиче то што Бугарска и Румунија, иако чланице Европске уније, нису у шенгенској зони, те на њиховим границама и даље постоји гранична контрола коју мигранти

13 <https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-migrant-smuggling-centre-emsc>, 3. 12. 2016.

14 *Ibid.*

15 Mijalković, S., & Petrović, I. (2016). Security risks of contemporary migrations. *Nauka, bezbednost, policija*, 21(2), pp.3.

16 Јанковић, Б. (2014). *Улога граничне полиције у супротстављању трговини људима, докторска дисертација*. Универзитет у Крагујевцу, Правни факултет, Крагујевац, стр. 30.

17 Mijalković, S., & Petrović, I. (2016). Security risks of contemporary migrations. *Nauka, bezbednost, policija*, 21(2), pp.3.

покушавају да избегну.¹⁸ Лица која илегално уђу на територију Србије проналазе смештај у отвореним азилним центрима који им служе за кратак одмор (од три до четири дана), након чега покушавају да илегално пређу границу између Србије и Мађарске.¹⁹ Ситуација на терену се драстично променила након што је у Мађарској 15. 9. 2015. године ступио на снагу Закон о миграцијама, када је на њеној граници постављена жичана ограда. Од тог дана нагло је опао број илегалних прелазака границе према Мађарској. Према подацима МУП-а Републике Србије, у периоду од 1–15. 9. 2015. регистровано је 718 илегалних прелазака, од 16. 9. до 30. 9. 2015. само 97, током октобра 64, а новембра 25 илегалних прелазака.²⁰ Након мере које је предузела Мађарска у Србији је остало заустављено неколико хиљада илегалних миграната. Већина њих смештена је у азилним центрима који су под контролом државних органа, али је један непознат бројем остао ван контроле државе (нпр. паркови око београдске аутобуске станице). Управо та друга групација ирегуларних миграната може представљати опасност, најпре због тога што се не зна њихов тачан број, а затим и због тога што државни органи нису сасвим упознати са њиховим активностима. Те активности могу бити важне за безбедност земље и могу се кретати у распону од ситних крађа и међусобних туча, преко различитих напада на грађане Србије, све до инфилтрације терориста у њихове редове. Иако су само у транзиту преко територије Србије, њихово путовање је скопчано са бројним ризицима по њихову безбедност, али и по безбедност грађана Србије.

ПОВЕЗАНОСТ ИЛЕГАЛНИХ МИГРАЦИЈА И ТЕРОРИЗМА

С приливом великог броја миграната из ратом захваћених земаља и земаља са унутрашњим сукобима по разним основама, са Блиског истока и из Северне Африке, повећава се могућност инфилтрирања особа које су повезане са криминалним и другим недозвољеним активностима, нарочито са тероризмом и екстремизмом, што феномен миграција са безбедносног аспекта у 21. веку чини веома комплексним. Управо развој тероризма у свету, посебно случајеви масовног тероризма и стварања нових самопрокламованих држава, допринели су омасовљавању миграција.²¹

Са безбедносног аспекта највећи изазов је на страни земаља Европске уније, као крајње дестинације имиграната, земаља првог пријема, али и

18 Lukić, V. (2016). Understanding Transit Asylum Migration: Evidence from Serbia. *International Migration*, 54(4), pp. 32.

19 *Ibid*, pp. 33.

20 Мрдаљ, М. (2015). Ирегуларне миграције у 2015. години – презентација. Суботица: МУП Србије, Управа граничне полиције, Регионални центар према Мађарској.

21 Mijalković, S., & Petrović, I. (2016). Security risks of contemporary migrations. *Nauka, bezbednost, policija*, 21(2), pp. 3.

транзитних држава, међу којима је и Србија. На то указују активности ирегуларних миграната који су у Србију у одређеном периоду долазили у равномерним дневним квотама, у организованим групама, са јасним планом даљег путовања.²² Све то наводи на закључак да је реч о добро организованој активности. Поред тога, из начина на који су се финансирали, комуницирали и мењали планове када дође до непредвиђених околности, може се закључити да иза свега стоји масовна организација која сеже од места из кога мигранти крећу, протеже се дуж целокупне руте њиховог кретања и завршава се у местима њихових крајњих дестинација.

Када су у питању циљеви организатора ових миграција, могу се поставити две хипотезе. Прва, да је реч о покушају да се великим мигрантским таласом Европи нанесе штета у економском, социјалном и политичком смислу. Поред тога, усељавањем више милиона грађана исламске вероисповести значајно би се променила конфесионална слика Европе, а мигранти би се у наредном периоду могли трансформисати у носиоце терористичких активности. Према другој хипотези, иза таласа миграната стоји организовани криминал, који на кријумчарењу избеглица зарађује огромне суме новца.²³

Сигурно је да има ирегуларних миграната који су организовани и послати на пут од стране тзв. Исламске државе, да би дестабилизовали европске земље, а да је један број ирегуларних миграната присутан уз подршку организованог криминала као доминантан фактор у креирању избегличког таласа. Већина људи који илегално прелазе границе држава су заиста људи који беже од рата и прогона са жељом да сачувају свој и животе чланова својих породица. Откривање криминалних и терористичких елемената који користе несрећу у којој су се нашли милиони грађана Сирије, Ирака и Авганистана у овом тренутку представља главни задатак за службе безбедности и полиције свих држава кроз које пролазе мигранти.

Терористички напади у последње две деценије показали су колику опасност по глобалну безбедност представљају милитантни исламисти. Напади на територији западних држава показали су велику покретљивост терориста, која је постала једно од њихових најјачих оруђа у борби против Запада. Тако су, на пример, за разлику од терориста који су извршили напад на САД 2001. године, који су дошли из иностранства а пре тога прошли обуку у Авганистану, боравили у Немачкој и путовали Европом, терористи који су у последњих неколико година извршили нападе у западноевропским земљама углавном припадници имигрантских заједница унутар тих држава, али и илегални мигранти који су стигли непосредно пре извођења напада. Са напредовањем глобалних процеса, због чињенице да је свет постао све мањи, терористи су постали вештији у искоришћавању предности савременог

22 Драгишић, З. (2015). Миграције као безбедносни проблем. *Српска политичка мисао*, 50(4), 377.

23 *bid.*

друштва. Увођењем шенгенског режима они су додатно профитирали јер им је укидање граничних контрола између држава чланица Европске уније олакшало кретање кроз Европу, као и трансфер новца за финансирање терористичких акција. Све то указује да су тероризам и илегалне миграције нераздвојни и да иду „руку под руку”.

Акција италијанске полиције на острву Сардинија показала је да се на италијанском тлу за терористичке активности врбују управо мигранати из Авганистана и Пакистана, па се та могућност мора узети у обзир и на балканској рути.²⁴ С друге стране, претња од терористичких напада постоји и независно од новог прилива миграната. Међу извршиоцима терористичких напада у Белгији и Француској било је највише припадника друге генерације имиграната у тим земљама, што значи да је исламски фанатизам већ стигао на европско тло преко грађана Европске уније који имају пуну слободу кретања, без обзира на контролу унутрашњих граница и друге мере које би се предузимале без адекватне обавештајне подршке. Ти грађани, поред матерњег језика (француског) и арапског, као језика одакле им потичу преци, обавезно владају још неким страним језиком. Такав лингвистички проблем изражен је и у контроли и праћењу безбедносно интересантних особа међу ирегуларним имигрантима. Беспрекорно знање страних језика, на нивоу матерњег језика, главни је услов у оперативном деловању безбедносно-обавештајних служби. Такво знање језика је пре свега неопходно за инфилтрацију у терористичке кругове.²⁵

Истраге покренуте поводом поменутих терористичких аката су потврдиле да је већина терориста била са ратним искуством у Сирији, и тиме показале слабости безбедносних служби држава чланица Европске уније. Тачније, заказала је обавештајно-оперативна делатност, као најзначајнија компонента одбране од тероризма, јер се припреме за терористичке акте одвијају у тајности,²⁶ а идентитет актера није увек предвидив – групе за извршење терористичких задатака формирају се према потреби, у зависности од локације и врсте задатка, а има и независних актера.²⁷ Осим тога, велики број имиграната је већ ушао у шенгенски простор током 2015. године, без личних докумената, што уз непостојање базе биометријских података практично не оставља ни најмање могућности да се утврди ко међу њима представља реалну опасност по безбедност. То ризик чини још комплекснијим, па се решење које нема алтернативу налази тамо одакле је све почело

24 Марковић, Д. М. (2016). *Безбедносни изазови, ризици и претње илегалних миграција*. (докторска дисертација), Универзитет у Београду, Факултет безбедности, Београд, стр. 221.

25 Јорданов, М. (2008). *Службе безбедности – Колико знање страних језика доприноси борби против тероризма?* Београд: Војноиздавачки завод, стр. 61.

26 Мијалковски, М. и Конотар, В. (2013). *Тероризам и обавештајна моћ државе. Зборник Матице српске за друштвене науке*, 143, стр 279.

27 Zirojević, M. (2008). *Terorizam kao nekonvencijalna pretnja bezbednosti. Međunarodni problemi* (2-3), str. 350.

– потребно је неутралисати ISIL у Ираку и Сирији, успоставити мир на том простору и вратити мигранте њиховим кућама.

Службеници државних органа Србије, укључујући и припаднике граничне полиције, испојили су максималну толерантност и хуманост у поступању са ирегуларним мигрантима. Иако би се из тога могло закључити да нису угрожени евентуалним осветничким терористичким актом, било би погрешно искључити могућност деловања међународног тероризма на подручју територије Србије. Прихватни центар за мигранте који у Србију улазе са подручја Македоније налази се на простору који захватају општине Прешево и Бујановац. То увећава безбедносни ризик, како због могућности пружања логистичке подршке мигрантима који су повезани са терористичким организацијама, тако и због потенцијалног врбовања миграната од стране лица са подручја тих општина која су непријатељски настројена према Републици Србији.

Све већи прилив ирегуларних миграната и безбедносни ризици које он носи са собом приморава европске државе на тешње повезивање у јачању безбедности граница и увођењу рестриктивних мера према мигрантима. Једну од драстичних мера применила је Мађарска, која је у потпуности затворила границу за мигранте. Србија није применила тако драстичне мере, али је променила начин обезбеђења државне границе. Претходно су границу надзирали искључиво припадници Управе граничне полиције. Када је почела мигрантска криза, њима су остале организационе јединице МУП-а Републике Србије (Жандармерија, Посебне јединице полиције и др.) упутиле помоћ у виду својих припадника. Када је 2015. године Мађарска затворила своје границе, постало је јасно да само полицијским снагама није могуће адекватно зауставити велики број ирегуларних миграната. Због тога је Савет за националну безбедност 25. фебруара 2016. године дозволио Војсци Србије да, у случају потребе, помогне полицији у обезбеђењу државне границе.²⁸ Истом одлуком министар одбране је овлашћен да у одсуству председника Републике Србије одлучи о конкретном ангажовању јединица Војске Србије на извршењу тих задатака. Војска је помоћ у обезбеђењу државне границе пружала на граници према Бугарској и делом према Македонији.

У наредном периоду, већ лета 2017. године, може се очекивати прилив још већег броја миграната, превасходно оних који се привремено налазе у Турској, а и са њима и долазак једног броја терориста из Сирије и Ирака (процењено је да ће тзв. Исламска држава доживети колапс и да ће се они повлачити према Европи). С тим у вези може се очекивати да, ако државни органи оцене да је угрожена национална безбедност Републике Србије, предузму и драстичније мере у обезбеђењу државне границе, па чак и оне које је предузела Мађарска.

28 Милојевић, С. и Јанковић, Б. (у припреми за штампу). Основи полицијске тактике. Београд: Криминалистичко-полицијска академија, стр. 308.

ЗАКЉУЧАК

Транснационална терористичка мрежа исламских екстремиста доказала је да је изузетно оперативна и да у великој мери угрожава глобалну безбедност. С наставком рата у Сирији, дестабилизацијом блискоисточних и северноафричких земаља, ескалацијом тероризма Исламске државе и ширењем радикалног исламизма, лошим социјалним положајем исламске заједнице у Европи и отуђеношћу од друштва која олакшава њихову индоктринацију од стране радикалних муслимана, извесно је да ће идеја цихада остати активна опасност за државе европског континента али и за читаву међународну заједницу.

Тероризам и мигрантска криза два су безбедносна изазова која су све више повезана, па су и одговори њих све сложенији. Да би одговори били што ефикаснији, потребни су међународна сарадња и пажљив приступ решавању проблема, као и подређивање различитих ставова заједничкој борби против тероризма. У документима Савета безбедности ОУН придаје се велики значај међународној сарадњи у борби против тероризма и илегалних миграција. Како оне постају глобалне, тако постаје важна и сарадња на глобалном и регионалном нивоу. Међусобна сарадња, тешке везе, размена информација и заједничке активности представљају важан предуслов за супротстављање тероризму, илегалним миграцијама, кријумчарењу људи и трговини људима.

Терористички напади у Паризу и Бриселу показали су да постоје велике празнине у размени обавештајних података о терористима који долазе у Европу, која има кључни значај за борбу против тероризма. Мигрантска криза је показала и низ слабости унутрашње организације држава и међународних организација, али и указала на значај сарадње на политичком, економском, дипломатском и нарочито на безбедносном пољу. Такође, веома је битно да се у наредном периоду ојача надзор државне границе која је прва линија одбране од илегалних миграција, кријумчарења људи, али и тероризма, нарочито због могућности да терористи користе токове илегалних миграција како би остварили своје циљеве.

ЛИТЕРАТУРА

1. Дилигенски, Т. П. и Ђуровић, Л. (2015). Мигрантска криза у Европи: На размеђу националних и филантропских мотива. *Српска политичка мисао*, 50(4), 353–366.
2. Драгишић, З. (2015). Миграције као безбедносни проблем. *Српска политичка мисао*, 50(4), 367–386.

3. Ђурђевић, З. и Радовић, Н. (2015). Стратешки правци Европске уније за супротстављање криминалитету и њихов значај за Републику Србију. *Српска политичка мисао*, 50(4), 275–291.
4. Јанковић, Б. (2014). Улога граничне полиције у супротстављању трговини људима, докторска дисертација. Универзитет у Крагујевцу, Правни факултет, Крагујевац.
5. Kogovšek Šalamon, N. (2016). Asylum Systems in the Western Balkan Countries: Current Issues. *International Migration*, 54(6), 151–163.
6. Lazaridis, G., & Skleparis, D. (2016). Securitization of migration and the far right: the case of Greek security professionals. *International Migration*, 54(2), 176–192.
7. Lukić, V. (2016). Understanding Transit Asylum Migration: Evidence from Serbia. *International Migration*, 54(4), 31–43.
8. Марковић, Д. М. (2016). *Безбедносни изазови, ризици и претње илегалних миграција*. (докторска дисертација), Универзитет у Београду, Факултет безбедности, Београд.
9. Мижалковић, С., & Петровић, И. (2016). Security risks of contemporary migrations. *Наука, безбедност, полиција*, 21(2), 1–18.
10. Мијалковски, М. и Конотар, В. (2013). Тероризам и обавештајна моћ државе. *Зборник Матице српске за друштвене науке*, 143, 277–292.
11. Милојевић, С. и Јанковић, Б. (у припреми за штампу). Основи полицијске тактике. Београд: Криминалистичко-полицијска академија.
12. Мрдаљ, М. (2015). Ирегуларне миграције у 2015. години – презентација. Суботица: МУП Србије, Управа граничне полиције, Регионални центар према Мађарској.
13. Radaković, Đ. (2016). Analiza pozitivnopravne Nacionalne strategije za prevenciju i suzbijanje terorizma. *Policija i sigurnost*, 25(3), 244–258.
14. Zirojević, M. (2008). Terorizam kao nekonvencijalna pretnja bezbednosti. *Međunarodni problemi* (2–3), 345–367.
15. Јорданов, М. (2008). Службе безбедности – Колико знање страних језика доприноси борби против тероризма? Београд: Војноиздавачки завод.

ИНТЕРНЕТ ИЗВОРИ

<http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/western-balkan-route/>, 21. 2. 2017.

<https://www.europol.europa.eu/crime-areas-and-trends/crime-areas/facilitation-of-illegal-immigration>, 24. 11. 2016.

<https://www.europol.europa.eu/about-europol/european-migrant-smuggling-centre-emsc>, 3. 12. 2016.

THE PHENOMENON OF ILLEGAL MIGRATIONS AND TERRORISM - SECURITY CHALLENGE AND PARADIGM IN 21st CENTURY

Bojan Jankovic, PhD

Academy of Criminalistic and Police Studies, Belgrade

Marko Jordanov Todorovic, Msc

Abstract: At the beginning of the new millennium, contemporary society faces increasing security challenges and threats of transnational character. In recent years, the phenomenon of group and mass illegal migrations presents a special challenge, especially in the case of illegal migrations caused by armed conflicts. In historical terms, European continent has been a traditional immigration area for persons coming from other continents. From the security viewpoint, the European Union member states, as countries of final destination for immigrants, are faced with the biggest challenge. A part of states of final destination, the transit states, the Republic of Serbia being amongst them, could be in different way jeopardized by the above-mentioned phenomenon. With the influx of illegal migrants coming from war conflict areas, and from the countries with internal conflicts from North Africa and Middle East, there is increased possibility of infiltration of persons associated with criminal and other illicit activities, especially with terrorism and extremism, that make the phenomenon of the illegal migrations from the security viewpoint rather a complex problem in the 21st century. The goal of this work is to highlight this problem, to analyse state in this field and propose measures to overcome it.

Keywords: security threat, illegal migrations, terrorism, 21st century.